



**NACKA**  
KOMMUN

**Årsbokslut 2023**

**Överförmyndarnämnden**

## Innehållsförteckning

1	Verksamhetens uppdrag .....	3
2	Hänt i verksamheten 2023 .....	4
3	Framåtblick .....	5
4	Jämförelse med andra kommuner avseende 10 procent bästa och 25 procent mest kostnadseffektiva .....	7
5	Verksamhetsresultat .....	9
5.1	Maximalt värde för skattepengarna .....	9
5.2	Bästa utveckling för alla .....	10
5.3	Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka .....	11
5.4	Stark balanserad tillväxt.....	12
6	Agenda 2030.....	14
7	Ekonomiskt resultat 2023 .....	16
8	Uppföljning av medel ur framtidsfonder .....	17
9	Sjukfrånvaro.....	18

## I Verksamhetens uppdrag

Överförmyndarnämnden ansvarar för att fullgöra kommunens åtaganden inom överförmyndarverksamheten enligt föräldrabalken samt övriga åligganden enligt gällande lagar och författningar. Nämndens primära uppdrag är att säkerställa att invånare i Nacka, som på grund av sjukdom eller liknande omständigheter inte kan tillvarata sina rättigheter, erhåller samma rättigheter som alla andra och inte lider ekonomiskt eller rättsligt missgynnande. De personer som behöver stöd får detta genom en god man eller förvaltare.

En viktig del av överförmyndarnämndens verksamhet omfattar rekrytering av kompetenta gode män och förvaltare för dessa personer. Efter rekryteringen utför verksamheten tillsyn över gode män och förvaltare för att säkerställa att uppdragen utförs i de hjälpbehövandes intresse.

Nämnden har därutöver ett tillsynsuppdrag över förmyndare (föräldrar) till barn under 18 år gällande barnens egendom. Förmyndare redovisar barns tillgångar i en årsräkning till nämnden om dessa överstiger 8 prisbasbelopp.

## 2 Hänt i verksamheten 2023

### **Digitalisering av verksamheten**

Nämnden har under 2023 jobbat systematisk med att digitalisera verksamheten enligt den digitaliseringsplan som upprättades hösten 2022. Från och med den 1 april 2023 tillförs inga fysiska handlingar till akter. Fler och fler ställföreträdare använder de e-tjänster som erbjuds. Verksamheten har genom effektiviseringen minskat handläggningstiden på flera områden. Under hösten har ett robotiseringsprojekt startat i syfte att minska arbete med administration.

### **Kompetenshöjande föreläsningar och träffar för gode män**

Under året har verksamheten arrangerat tre kompetenshöjande hybridföreläsningar med inbjudna föreläsare i Nacka stadshus samt på Teams. Ämnena har varit Bankfrågor för gode män och förvaltare, Bemötande av personer med funktionsnedsättning samt Arv och dödsbofrågor och jävsfrågor. I samband med föreläsningarna har gode männen fått möjlighet att utbyta erfarenheter med varandra. Föreläsningarna är samtidigt ett led i att certifiera gode män.

### **Professionella ställföreträdare**

Nämnden har för första gången fått anlita företag med professionella ställföreträdare för att kunna fullfölja sitt uppdrag med att erbjuda god man och förvaltare i rimlig tid. Uppdragen har blivit mer komplexa och svårrekryterade varför det är svårt att få lekmän att ta denna typ av uppdrag på ideell basis. Komplexiteten består till exempel av att huvudmannen har dysfunktionella familjeförhållanden, fastighet utomlands eller har del i ett omfattande dödsbo.

### 3 Framåtblick

#### Ställföreträdarutredningen - Gode män och förvaltare, en översyn, SOU 2021:36

Överförmyndarnämnden fortsätter att bevaka utvecklingen av ställföreträdarutredningen. Det övergripande syftet med utredningens förslag är att åstadkomma förbättringar för de personer som har behov av en god man eller förvaltare. Något mera preciserat syftar förslagen bland annat till att åstadkomma

- bättre stöd till och stärkt ställning för huvudmännen,
- bättre möjligheter att rekrytera och behålla kompetenta ställföreträdare,
- bättre förutsättningar för ställföreträdare att utföra sina uppdrag på ett bra sätt,
- högre kvalitet i ställföreträdarnas och överförmyndarnas verksamhet,
- bättre styrning och tillsyn över landets ställföreträdare och överförmyndarverksamheter,
- effektivare beslutsfattande i ärenden om godmanskap och
- ökade förutsättningar för att över tid behålla det ideella inslaget i ställföreträdarsystemet.

Regeringen, genom justitieministern, har tillkännagivit ambitionen att presentera en proposition under den pågående mandatperioden. Dessutom har Sveriges Kommuner och Regioner, i samarbete med flera intresseorganisationer, föreslagit ett snabbspår för att möjliggöra snabbare lagändringar. Förslaget innebär att mindre kontroversiella och enklare delar av ändringarna bör implementeras före mandatperiodens slut. Det är viktigt för nämnden att förbereda sig resursmässigt för att kunna genomföra vissa förslag inom de kommande åren.

#### **Kompetensförsörjning ställföreträdare**

Nämnden beslutade om en uppdaterad internkontrollplan för 2023. I riskanalysen för internkontrollplanen har ett område identifierats med hög risk. Det är kompetensförsörjning av ställföreträdare som bedömdes ligga på en kritisk nivå när det gäller komplexa uppdrag. De ställföreträdare som tidigare har tagit nya uppdrag tackar numera nej och det finns fler personer i behov av god man/förvaltare än vad verksamheten kan erbjuda. För att säkra tillgången på nya ställföreträdare har en rekryteringsplan utarbetats. Under året har även professionella ställföreträdare fått anlitas för att kunna säkerställa att alla som behöver en god man eller förvaltare får det. Nämnden behöver sätta denna fråga i fokus för att kunna möta framtida behov. Till exempel behöver verksamheten marknadsföras, en genomlysning av riktlinjer för arvode utföras och utbildning i svåra uppdrag för ställföreträdare genomföras. Verksamheten

behöver vidare jobba för att stärka gode män i deras roll genom att nämnden fortsätter erbjuda utbildning, certifiering och erfarenhetsutbyte. Genom dessa aktiviteter kommer det bli än mer attraktivt att verka som god man i Nacka.

## 4 Jämförelse med andra kommuner avseende 10 procent bästa och 25 procent mest kostnadseffektiva

Länsstyrelsen sammanställer statistik för landets överförmyndare. Tillgänglig statistik i januari 2024 rör utfall för 2022. Tabellen visar utfall för Nacka och de av jämförelsekommunerna som inte ingår i gemensam överförmyndarnämnd med andra kommuner.

**Tabell 1: Statistik för överförmyndarnämnder 2022**

Kommun år 2022	Danderyd	Nacka	Solna	Täby
Tjänster i årsarbetstid (antal)	2	5,75	3,33	2,75
Ställföreträdarskap (antal)	236	1011	570	731
Ställföreträdaruppdrag för vilka arvode inte tas ut (antal)	77	108	112	136
Ställföreträdare som entledigas (antal)	4	45	13	48
Värdet av tillgångar som ställföreträdare förvaltar (kr)	593 500 000	887 100 000	523 000 000	742 000 000
Överförmyndarens totalkostnad per ställföreträdarskap (kr)	13 089	7 951	9 148	7 138
Överförmyndarens totalkostnad per kommuninvånare	94	73	61	69
Överförmyndarens totalkostnad för beslutade arvoden (kr)	924 000	5 666 000	3 549 000	3 267 000
Huvudmännens andel av totalkostnaden för ställföreträdarnas arvode (%)	69	65	66	60
Kommunens andel av totalkostnaden för ställföreträdarnas arvode (%)	31	35	34	40
Granskade redovisningshandlingar (antal)	150	742	581	573
Redovisningshandlingar som granskats med anmärkning (antal/procent)	1 (0,6%)	15 (2%)	43 (7,4%)	20 (3,4%)
Kritik från Länsstyrelsen vid inspektion 2022–2023 (antal)	0 (1 synpunkter)	0 (4 synpunkter)	1 (1 synpunkter)	3 (1 synpunkter)

Nacka har bibehållit en kvalitet som antingen matchar eller överträffar flera av jämförelsekommunerna. När det gäller granskningen av redovisningshandlingar visar statistiken att Nacka har ett lågt antal anmärkningar jämfört med det totala antalet granskade handlingar. Det indikerar på att ställföreträdarnas arbete och redovisningar upprätthåller hög kvalitet.

Det är värt att notera att Nacka inte har mottagit någon kritik från Länsstyrelsen, och de synpunkter som har framförts är av mindre betydelse. Med tanke på denna positiva utveckling bör Nacka i ett nationellt perspektiv rangera bland de 10 procent bästa.

Nacka visar också starka resultat när det gäller kostnadseffektivitet i jämförelse med övriga kommuner. I landet som helhet ligger snittkostnaden per ställföreträdarskap för överförmyndarverksamhet på 8 798 kronor, medan Nacka har en lägre kostnad på 7 951 kronor (7 979 år 2021 och 8 184 år 2020). När det kommer till totalkostnaden per kommuninvånare, är landets genomsnitt 118 öre, medan Nacka ligger på endast 73 öre. Det är dock utmanande att avgöra om kostnaden i Nacka hamnar bland de 25 procent med lägst kostnad per invånare då det saknas tydliga jämförelsetal.

Överförmyndarverksamhet kan bedrivas på olika sätt och med olika hög ambitionsnivå, till exempel finns flera kommuner som inte har en separat överförmyndarnämnd. En jämförelse av kostnadseffektivitet bör därför inte göras utan djupare analys av respektive kommuns förutsättningar.



## 5 Verksamhetsresultat

### 5.1 Maximalt värde för skattepengarna



#### 5.1.1 Fokusområde: Rätt från början och i rätt tid

Verksamheten har implementerat en effektiv process för noggrann granskning av de årsredovisningar som lämnas in av ställföreträdarna. Denna process har konstruerats med målet att säkerställa en trygg och pålitlig hantering samt att möjliggöra en grundlig uppföljning och tillsyn av hur ställföreträdarna utför sina uppdrag.

Under de två första tertialen har verksamhetens huvudsakliga fokus varit att granska ställföreträdarens årsredovisningar samt att arvode betalts till gode män och förvaltare för det arbete de har utfört under det föregående året.

Verksamheten har genom sitt fokus uppnått målet med 100 procent fullständigt granskade redovisningar per den 30/9 (802 stycken). Genom att nå detta mål har verksamheten bekräftat sitt åtagande att genomföra en grundlig och noggrann översyn av samtliga redovisningar. Denna framgång understryker verksamhetens strävan efter hög kvalitet och ansvarsfull tillsyn av ställföreträdarnas arbete.

Genom en kontinuerlig satsning på kompetensutveckling och fokus på hög kvalitet och rättssäkerhet strävar överförmyndarnämnden efter att minimera andelen beslut som ändras efter överklagande till domstolen. Jämfört med föregående år har fler arvodesbeslut överklagats, vilket främst beror på att huvudmannen nu i högre grad ansvarar för arvodet på grund av en ökning av lägsta nivån för sjuk- och aktivitetsersättningar.

Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	Måluppfyllelse 2023
Andel redovisningar fullständigt granskade per 30/9	 100 %	100 %	100 %	100 %
Andel av nämndens beslut som efter överklagan kvarstår efter rättsens prövning.	 100 %	72 %	90 %	80 %

## 5.2 Bästa utveckling för alla




### 5.2.1 Huvudmannens intresse står i fokus.

Överförmyndarnämndens huvuduppdrag är att huvudmän har en god man eller förvaltare som fullgör sitt uppdrag med huvudmannens bästa i fokus. För att säkra den framtida tillgången på gode män behövs aktivt arbete med god service över tid och marknadsföring av överförmyndarverksamheten och godmansuppdraget.

Huvudmannens intresse står i fokus i all handläggning.

Nöjdheten hos både huvudmän och gode män följs upp varje höst via en enkät. Enkäten skickas ut varje år under september månad. För 2023 kommer enkäten vara gemensam med Värmdö och Vaxholm med anledning av samverkan som pågår för verksamheten enligt gemensamt samverkansavtal. Underlaget för enkäten kommer därav inte vara detsamma som för tidigare år och det kan komma att påverka resultatet. Samverkan har pågått i snart fyra år och verksamheten är gemensam för både Nacka och Värmdö och Vaxholm därför finns det inte längre anledning att verksamheten upprättar mer än en enkät.

Bland insatserna som görs för att höja nöjdheten återfinns utbildning och certifiering av gode männen. Vidare har verksamheten hög tillgänglighet samt fortsätter att utveckla servicen inklusive de e-tjänster som erbjuds.



Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	Måluppfyllelse 2023
Andel gode män som är nöjda med servicen	 90 %	84 %	90 %	93 %
Andel huvudmän som är nöjda med sin gode man	 76 %	82 %	80 %	103 %
Andel huvudmän vars gode man förklarat sitt uppdrag för huvudmannen	 67 %	71 %	80 %	89 %

## 5.3 Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka

### 5.3.1 Socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart utförande av uppdrag

Andel redovisningar som inkommit digitalt under perioden är 42 procent av de inlämnade. En ny moderniserad e-tjänst levererades på senhösten 2022. Dock kantades införandet av många problem med buggar som påverkade inlämningsgraden. Verksamhetens personal jobbade med att informera, föreläsa, hålla dropin-mottagning samt individuella möten i syfte att ställföreträdarna skulle lämna in sin årsräkning genom e-tjänsten. Tyvärr vägde detta inte upp mot de problem som ställföreträdarna ställdes inför. Idag är e-tjänsten väl fungerande och en support har införts till nästa inlämningsperiod. Nämnden hoppas på ett bättre resultat inför nästa år.

Indikatorn miljövänliga färdmedel är avhängig rapporter från ställföreträdarna och följs upp i årsbokslutet. För att mäta resultatet har en enkät skickats ut till ca 300 gode män i december 2023. 111 har lämnat svar varav 59 använder miljövänliga färdmedel.

Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	Måluppfyllelse 2023
Andel redovisningar som lämnas in via digital tjänst	 51 %	46 %	60 %	70 %
Andel ställföreträdare som huvudsakligen använder miljövänliga färdmedel vid genomförande av uppdraget.	 47 %	53 %	85 %	62 %

## **5.4 Stark balanserad tillväxt**

Överförmyndarnämndens uppdrag är att se till att alla snabbt får en god man med god kompetens, även i tider då behovet av gode män ökar.

### **5.4.1 Alla huvudmän har en kompetent god man**

#### **Certifiering av gode män**

Överförmyndarnämnden ska säkra att de som vill vara god man får rätt förutsättningar för att utföra uppdraget och ställer därför krav på att gode män deltar i kompetensutvecklingsinsatser. En sådan insats är ett digitalt kunskapstest som är obligatoriskt för alla som vill vara god man. Nämnden har även ett system för certifiering av gode män. Certifieringen har en ny innebörd för år 2023 jämfört med tidigare år. Certifieringen breddas så att fler gode män ska kunna tillgodogöra sig den. En god man ska från och med i år kunna bli certifierad genom att delta i ett antal föreläsningar/utbildningar som överförmyndarverksamheten anordnar och därefter genomgå ett interaktivt kunskapstest. Under året har tre kunskapshöjande föreläsningar genomförts. Dock har inte det interaktiva kunskapstestet blivit klart under året då det visade sig behöva mer resurser och kompetens än vad som funnits på enheten. Kunskapstestet är under utveckling och beräknas vara klart i februari 2024. Certifiering enligt det nya sättet kommer att påbörjas när det kunskapstestet är i drift. Under 2023 har därför inga nya gode män slutligt certifierats.

#### **God man inom två månader**

Nämnden har en hög ambitionsnivå vad gäller hur fort en huvudman får en god man. Mätningen sker från tidpunkten när ansökan om god man/förvaltare är komplett, det vill säga när en fullständig utredning har inhämtats så att behovet av god man ska kunna bedömas. Utredning som ska inhämtas är bland annat läkarintyg, social utredning och yttranden från anhöriga. Under året har det inkommit 152 ansökningar/anmälningar om behov av god man. Av dessa har 105 stycken fått en god man efter behovsprövning. 94 av dessa fick en god man inom två månader.

De huvudmän som inte fått förslag på god man inom två månader har haft en komplexitet i ärendet som gjort det svårt att rekrytera en god man/förvaltare. Det är inte brist på gode män i sig utan det är komplexiteten i ärendena som har varit avgörande för att rekryteringen inte lyckats. För att nämnden ska kunna uppfylla sitt uppdrag med att erbjuda en ställföreträdare till alla som är i behov av det har nämnden för första gången fått anlita ett företags förvaltartjänster.





Verksamheten påbörjat ett projekt med att se över rekryteringsprocessen utifrån ett digitaliseringsperspektiv vilket bör kunna ge vissa effekter på effektiviteten, dock kvarstår problematiken med att allt fler ärenden har en högre komplexitet vilket gör dessa svårrekryterade.

Indikatorer		Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	Måluppfyllelse 2023
Andel huvudmän som får god man inom två månader.	◆	94 %	90 %	100 %	90 %
Andel ställföreträdare som certifieras (gruppen ställföreträdare för anhöriga är undantagna).	◆	52 %	52 %	60 %	87 %

## 6 Agenda 2030

Agenda 2030 är FN:s 17 globala mål för en hållbar utveckling. Målen antogs av FN:s medlemsländer den 25 september 2015, däribland Sverige. Kommunfullmäktige tog den 15 juni 2020 (KFKS 2020/53) beslut om implementering av Agenda 2030 i Nacka kommun. Beslutet bygger på att hållbarhet ska ses som en helhet och ingå som en naturlig del i alla nämnder och enheters ordinarie verksamhet. Beslutet innebär också att varje nämnd och verksamhet i kommunen själva identifierar vilka prioriterade mål och områden som just de kan bidra till och påverka mest.

Nedan presenteras prioriterade mål och aktiviteter som på sikt bidrar till de globala målen i Agenda 2030.

Globala målen	Status	Uppföljning av aktiviteter
 <b>3. Hälsa och välbefinnande</b>	 Pågående	<b>Rekrytera, utbilda och kompetensutveckla lämpliga ställföreträdare</b>  <b>Hur bidrar detta till det globala målet?</b> Ställföreträdarnas uppdrag syftar till att huvudmannen ska kunna nå sin fulla potential utifrån sina förutsättningar. <b>Övergripande mål</b> Bästa utveckling för alla  <i>Kommentar</i> Nämndens arbete med att rekrytera, utbilda och kompetensutveckla lämpliga ställföreträdare har genomförts enligt plan.
 <b>13. Bekämpa klimatförändringarna</b>	 Avslutad	<b>Informera och uppmuntra ställföreträdare att använda miljövänliga färdmedel vid utförande av uppdraget.</b>  <b>Hur bidrar detta till det globala målet?</b> Främja ett hållbart resande och därigenom bekämpa klimatförändringar <b>Övergripande mål</b> Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka  <i>Kommentar</i> Nämnden bidrar till att minska klimatförändringar genom att informera och uppmuntra ställföreträdare att använda miljövänliga färdmedel vid utförande av uppdraget. För att mäta resultatet har en enkät skickats ut till ca 300 gode män i december 2023. 111 har lämnat svar varav 59 använder miljövänliga färdmedel.

Globala målen	Status	Uppföljning av aktiviteter
<p>16. Fredliga och inkluderande samhällen</p>	<p>✓ Avslutad</p>	<p><b>Granskning av ställföreträdare</b></p> <p><b>Hur bidrar detta till det globala målet?</b>            Främja rättssäkerheten <b>Övergripande mål</b>            Maximalt värde för skattepengarna            Bästa utveckling för alla            Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka            Stark och balanserad tillväxt</p> <p><b>Kommentar</b>            Genom överförmyndarens uppdrag att utöva tillsyn av ställföreträdare försäkras sig nämnden om att huvudmannen har rätt stöd. En stor del av tillsynen sker genom granskning av ställföreträdarens årsredovisning av huvudmannens ekonomi. Verksamheten har genom sitt fokus uppnått målet med 100 procent fullständigt granskade redovisningar per den 30/9 (802 stycken). Genom att nå detta mål har verksamheten bekräftat sitt åtagande att genomföra en grundlig och noggrann översyn av samtliga redovisningar. Denna framgång understryker verksamhetens strävan efter hög kvalitet och ansvarsfull tillsyn av ställföreträdarnas arbete.</p>

## 7 Ekonomiskt resultat 2023

Verksamhet, mnkr	Ack utfall 2023			Ack budget 2023		Utfall 2022		
	Intäkter	Kostnader	Netto	Netto	Budget avvikelse	Intäkter	Kostnader	Netto
Kostnader (-)								
Intäkter (+)								
Överförmyndarverksamhet	0,8	-3,6	-2,9	-2,9	0,0	0,0	-2,7	-2,7
Nämnd och nämndstöd	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	0,0	0,0	-0,2	-0,2
Myndighets- och huvudmannaeenheter	0,0	-5,1	-5,1	-5,4	0,3	0,0	-5,7	-5,7
<b>Summa</b>	<b>0,8</b>	<b>-9,0</b>	<b>-8,2</b>	<b>-8,5</b>	<b>0,3</b>	<b>0,0</b>	<b>-8,6</b>	<b>-8,6</b>

Överförmyndarnämnden redovisar ett helårsresultat om minus 8,2 miljoner kronor vilket innebär en positiv avvikelse gentemot budget om 0,3 miljoner kronor. Större delen av överskottet (250 000 kronor) förklaras av lägre personalkostnader än budgeterat avseende budget och skuldrådgivare. Resterande överskott avser inköp av datorer 2023 där kostnaden bokförs 2024.



## 8 Uppföljning av medel ur framtidsfonder

Framtidsfond mnr	Projekt	Startdatum	Slutdatum	Ack utfall	Budget	Prognos
Framtids- och utvecklingsfond	20000423 - Överförmyndarverksamhet i framkant	231001	240630	0,3	0,9	0,9
<b>Totalt</b>				<b>0,3</b>	<b>0,9</b>	<b>0,9</b>

Under 2023 har en robotprocess färdigutvecklats och driftsatts för att utfärda förvaltarfrihetsbevis. Utvecklingen är påbörjad för två ytterligare processer kopplat till avslut av akter. Projektet ligger lite efter tidplan då det dykt upp en del problem kopplat till robotens inloggning i verksamhetssystemet samt installation av VPN med mera hos leverantörens produktionsserver. På grund av detta kan det behövas lite ytterligare tid för att slutföra projektet. Projektet håller budget och har hittills omfördelat lite medel, exempelvis kostade utveckling av e-tjänsterna mindre, vilket gjorde att medel kunde omfördelas till att sätta upp en egen testmiljö av verksamhetssystemet för att kunna testa robotprocesserna på ett bra sätt.

## 9 Sjukfrånvaro

Personal kopplat till Överförmyndarnämndens verksamhet har ingen långtidssjukfrånvaro.

Korttidssjukfrånvaron har ökat i jämförelse med år 2022. För år 2023 ligger korttidsfrånvaron på 3,81 procent jämfört med 2,52 procent år 2022. Totalt sett har Överförmyndarenheten en lägre korttidssjukfrånvaro i jämförelse med kommunens totala korttidssjukfrånvaro som ligger på 4,03 procent.